

Yems Yems beleñ asaŋ kayyiŋ

1 Be, nebe Yems, Al Kuruňya Doyaŋ Al Kuruŋ Yesu Kristuyat meteŋ al. Niŋgeb deŋ Israel mar kura Yesu nurd uneŋ haŋ mar naŋatiŋ tubul teŋ bur yeŋ kuŋ almet naŋayaŋ haŋ kuruŋ goyen goke teŋ asaŋ gago kaŋ duneŋ hime.

Kanduk yeneŋ gab sanjŋ henayiŋ

2-3 Be, kadne yago, deňbe kanduk kurayen kurayen yeneŋ hinayiŋ gega, Al Kuruŋ niŋ dufaytiŋ tareŋ iramiŋ goyen go ma tubul tinayiŋ gobe kame kanduk hoyaq forok yeŋ hinayiŋ goyen wor tareŋ heŋ igin fołe yirde hitek yeŋ nurde haŋyen. Niŋgeb kanduk kurayen kurayen goke buluŋen ma nurde hinayiŋ. Tareŋ dird dird niŋ gago forok yeŋ haŋ yeŋ nurde aman heŋ hinayiŋ.

4 Niŋgeb kanduk yeneŋ fołe yird yird matatiŋ gobe sanjŋ po hiyyen. Gogab Al Kurunyen mere gama ird ird matare parguwak yara henayiŋ. Irde matatiŋ kuruŋ goyen bana kura ga buluŋ miŋmoŋ henayiŋ. Mata igin kura tiniŋ yenayiŋ gob igin ala po titek hinayiŋ.

5 Goyenbe kuratiŋ kura mata goyen daha mat tiyeŋ yeŋ ma nuryeňbe mata igin goyen teŋ teŋde niŋ dufay wukken niŋ Al Kuruŋ gusuŋaŋ iryen. Al Kuruňbe det basiňa ma irde hiyen al geb, al kura det kuraŋ gusuŋaŋ irkeb goke piŋeŋ nurde uneŋ ineŋ ma tiyyeŋ, irde igin ala unyeŋ.

6 Gega gusuŋaŋ irde heŋyabe dufay budam ma henayin, yen ge po hekken nurde hinayin. Munaŋ al kura dufay budam hiyyen gobe meŋe beleŋ makaŋ duba tuktawaŋ irde hiyen go gwahade yara, dufaymiŋ kipirtiŋ ma hiyyen geb, kurareb Al Kuruŋ niŋ hekken nurde hiyeŋ munan kurareb gwahade ma nurde hiyeŋ.

7 Niŋgeb al gwahade gobe Doyaŋ Al Kuruŋ hitte mat det kura tewen yen ma po nuryeŋ.

8 Al gobe dufaymiŋ kipirtiŋ moŋ geb, mata teŋ hiyeŋ kuruŋ gobe kukuwamneŋ ala po teŋ hiyen.

Al horam yanja al siksukŋeŋya

9 Be, deŋ Yesuyen alya bereya kura hora miŋmoŋbe megen niŋ mar diliŋdeb al kura gogo kunj haŋ yen ma denen haŋyen. Goyenbe Al Kuruŋ diliŋdeb det kuruŋ yen denen hiyen geb, goke aman heŋ hinayin.

10 Munan busare niŋ det umŋam igyen igyenbe pul yeŋbe heŋ ga moŋ gwilgwal irde haŋyen. Al horam yan wor gwahade po haŋ geb, deŋ Yesuyen alya bereya kura horatiŋ yan gobe Doyaŋ Al Kuruŋ niŋ teŋ horatiŋ yubul tinayin goke buluŋeŋ ma nurde hinayin. Yeŋ beleŋ matatiŋ goke igin nurt dunyen geb goke aman henayin.

11 Fudinde wor po, naŋa pirik irde wan hurkuŋ misiŋeŋ yan temeydeb busare niŋ det umŋam igyen goyen fimiŋ fudiŋ yirke umŋam bulakŋeŋ goyen hubu hekeb kamde kateŋ haŋyen. Niŋgeb gwahade goyen po, al horam yan wor hora meteŋmiŋ teŋ heŋya yubul teŋ kamnayin.

Kanduk yeneŋ yeneŋ goya mata buluŋ titek dufayya

¹² Be, Al Kurunya hugiŋeŋ heŋ heŋ gobe al kura yen ge amaneŋ nurde haŋ mar goyen yuneŋ yen biŋa tiyyin. Niŋgeb al kura kanduk yeneŋ hiyen gega, fole yirde hiyen al gobe Al Kurun beleŋ yenya hugiŋeŋ heŋ heŋ niŋ biŋa tiyyin goyen go unyen. Niŋgeb muruŋgem go tenayin marbe amaneŋ nurnayin.

¹³ Uŋgurabe, “Al Kurun mata buluŋ tiwoŋ,” yen epte ma lomlom iryen. Irde Al Kurunbe neŋ gayen mata buluŋ tinayin yen lomlom ma dirde hiyen. Niŋgeb al kura mata buluŋ kura titek dufay forok yeke goya, “Al Kurun beleŋ lom nira,” ma yiyyen.

¹⁴ Gwahade yarab mata buluŋ teŋ teŋ ge biŋ huwarkeb dufay buluŋmiŋ gore po tuluŋ teŋ tukukeb mata buluŋde kateŋ hiyen.

¹⁵ Megen niŋ mata buluŋ teŋ teŋ ge biŋ huwarkeb gore mata buluŋ forok irde hiyen. Irkeb mata buluŋ go kuŋ kurun heŋbe kamde kamde forok irde hiyen.

¹⁶ Niŋgeb, kadne yago, “Al Kurun beleŋ lom dirke mata buluŋ tihit,” mere gobe usi geb pel irde hinayin.

¹⁷ Mata igiŋya det igyen igyen buluŋ miŋmoŋ kurun gobe naŋkiŋde niŋ hulsi yiryin al Al Kurun gore dunen hi. Al Kurunbe naŋkiŋde niŋ hulsi beleŋ gasuŋ uŋkurenđe ma heŋ matam matam teŋ hanjen gwahade moŋ. Yeŋbe hugiŋeŋ igiŋ igiŋ po dirde hiyen.

18 Yeŋbe al miŋ hoyan megen niŋ goyen wor kame yawareŋ yeŋbe neŋ wa dawaryinj. “Mere fudinde Yesu niŋ yitiŋ nurkeb neya hugiŋen hitek,” yeŋ basiŋa diryinj. Al miŋ hoyan megen niŋ goyen wor kame yawareŋ yeŋbe gogo neŋ wa basiŋa diryinj.

Al Kuruŋyen mere nurtek, irde gama irtek

19 Kadne yago, nebe deŋ ge amanęŋ nurde hime. Niŋgeb merene ga keŋkela nurnaŋ ko. Al kura mere tike nure yeŋbe palŋa irde hinayinj. Irde bemel ma mere teŋ hinayinj, dufay heŋ ga mere teŋ hinayinj. Irde aranęŋ bearar ma teŋ hinayinj.

20 Bearar mata gobe Al Kuruŋ beleŋ mata huwak teŋ hiwoŋ yeŋ nud duneŋ hiyen goyen moŋ.

21 Niŋgeb bitiŋ bana dufay buluŋya mata buluŋya goyen tumŋan yade siŋa yirnayinj. Irde neŋ nurhet nurhet dufaytiŋ go fole irdeb Al Kuruŋ beleŋ mere dirke nurde hanjen goyen fudinde yeŋ keŋkela po tanarde hinayinj. Meremiŋ go keŋkela tanarde hinayinbe gore tareŋ dirke mata buluŋde ma katnayin geb.

22 Meremiŋ duliŋ po nurde wasak ma teŋ hinayinj. Meremiŋ nurde go po gama irde hinayinj. Gwaha ma teŋ hinayinbe meremiŋ nurhet yeŋ han gobe dindiken go po usi yirde hinayinj.

23 Al gwahade gobe al kura luŋen teŋ din-soknebe gwahade yeŋ kinyen gega,

24 luŋen go tubul teŋ kuŋbe aran̄ po biŋ sir yiyyen go gwahade yara. Niŋgeb Al Kuruŋyen

mere nuryeŋ gega, ma gama iryeŋ al go wor
meremiŋ nuryeŋ gobe miŋ miŋmoŋ hiyyeŋ.

²⁵ Al Kuruŋyen mere gobe buluŋ miŋmoŋ huwak wor po. Irde mata buluŋ bana mat al yade siŋa yird yird tareŋ miŋyaŋ. Niŋgeb al kura mere go hugineŋ keŋkela po keneŋ heŋbe teŋ biŋde kerde gama irde hiyeŋ al gobe Al Kuruŋ belen goke guram irde igin igin irde hiyeŋ.

²⁶ Munaj al kura belen, “Nebe Al Kuruŋyen mata gama irde hime,” yiyyeŋ gega, mohoŋ ma hibol teŋ yeŋ ma yetek mere teŋ hiyeŋ gobe yiŋeŋ goyen po usi irde hiyeŋ. Gwaha teŋ hiyeŋbe Al Kuruŋ gama irde hime yiyyeŋ gobe Al Kuruŋ diliŋde miŋ miŋmoŋ hiyeŋ.

²⁷ Al Kuruŋyen mata goyen fudinde gama irniŋ yeŋbe diriŋ kagewya beretapya kanduk bana haŋ mar goyen kuŋ faraŋ yurde hinayin. Irde megen niŋ mata buluŋ kuruŋ goyen yeneŋ yilwa yirde Adoniniŋ Al Kuruŋ diliŋde wukkeŋ po hinayin. Gogab ultinđe merem moŋ, wukkeŋ wor po deneŋ hiyeŋ.

2

*Al kura po igin irde al kurabe buluŋ ird ird mata
gobe buluŋ*

¹ Be, kadne yago, deŋbe Doyaŋ Al Kuruŋninij Yesu Kristu al turŋuŋ yaŋ wor po goke dufaytiŋ saŋiŋ irde haŋ. Niŋgeb al kura po igin igin yirde, kurabe buluŋ buluŋ ma yirde hinayin.

² Be, al irawa kura dende gabu gasuŋde gor wayiryen. Kurabe horam yaŋ al, uliŋ umŋa igin damum hende wor po goyen yerde wayyen. Irke

goya goyen po al siksukŋen kura det erek erekken tikiŋ minyaŋ buluŋ goyen yerde gor wayyen.

³ Irkeb deŋbe al umŋa igin igin teŋ wayyen al goke po nurde gargar irde, “Gebe waŋ gasuŋ iginde gar kepera,” innayin. Gega al siksukŋen gobe, “Gebe al deŋem moŋ geb, irar ira huwara. Ey, moŋe waŋ gasuŋ malire kahaŋne miŋde gar kepera,” innayin.

⁴ Den beleŋ gwaha tinayiŋbe bitiŋ bana dufay buluŋ minyaŋ geb, gogo mata gwahade tihit yeŋ bebak tinayiŋ. Irde deŋ Yesuyen alya bereya bana bipti kuruŋ forok irhet yeŋ nurnayin.

⁵ Kadne yago, deŋ ge amanęŋ nurde hime. Ningeb merene ga nurnaŋ. Al siksukŋenbe megen niŋ marte diliŋdebe al mali deŋem moŋ yeŋ yener hanjen. Gega Al Kurunybe al gwahade gore yeŋ ge dufaymiŋ tareŋ irkeb Al Kurun diliŋde al deŋem yaŋ henayiŋ yeŋ basiŋa yiryiŋ. Irkeb yeŋ ge amanęŋ nurde haŋ mar goyen kame alya bereyamiŋ doyaŋ yirde hi bana gon hinayiŋ yeŋ biŋa tiyyiŋ goyen tenayin.

⁶ Gega deŋbe al siksukŋen goyen palap ma po yirde haŋ. Goyenbe ganuŋ mar beleŋ buluŋ buluŋ dirde kanduk duneŋ hanjen? Samuŋ minyaŋ mar beleŋbe gogo ma merem yaŋ dirde merere dukuŋ haŋ?

⁷ Go mar goreb deŋ beleŋ Kurunyeniŋ yeŋ igin wor po nurde haŋ al Yesu goyen mere buluŋ mat irde hanjen geb.

⁸ Be, Al Kurunyen asanđe saba kuruŋ kura, “Gigeŋ ge amanęŋ nurde ha gwahade goyen po, al hoyan niŋ wor amanęŋ nurde hayiŋ,” yeŋ

katiŋ hi. Niŋgeb yitiŋ gwahade po gama irde haŋ kenem igin teŋ haŋ yeŋ nurd duneŋ.

⁹ Goyenbe al kura po igin igin irdeb kurabe keneŋ wasak teŋ haŋ kenem deŋbe Al Kuruŋyen saba pel irde haŋ geb, mata buluŋ mar yeŋ nurd dunyen.

¹⁰ Fudinde, al kura Al Kuruŋyen saba tumŋaŋ nurde kenkelə gama yirde hiyeŋ gega, uŋkureŋ muŋ kura soŋ hiyyeŋ gobe sabamiŋ goyen tumŋaŋ soŋ hihi yeŋ kinyeŋ geb gago dineŋ hime.

¹¹ Niŋgeb Al Kuruŋ beleŋ, “Al berem yaŋbe bere hoyanya ma duwan teŋ hinayiŋ,” yiriŋ goya, “Al ma gasa yirke kamnayıŋ,” yiriŋ goyen uŋkureŋ kura soŋ henayıŋbe Al Kuruŋ beleŋ sabamiŋ kuruŋ goyen soŋ hahaŋ yeŋ dinyen. Niŋgeb al berem yaŋ kura gore bere hoyan kura ma duwan iryen gega, al hoyan kura bida iryenbe sabamiŋ kuruŋ goyen soŋ hiyyeŋ.

¹² Niŋgeb al hoyan niŋ amaneŋ nurde hinayiŋ yitiŋ Al Kuruŋyen saba kuruŋ goyen po gama irde mere teŋ mata teŋ hinayiŋ. Gwaha teŋ hinayıŋbe mata buluŋ bana ma hinayiŋ. Munan̄ gwaha ma teŋ hinayıŋbe sabamiŋ kuruŋ gore po Al Kuruŋ beleŋ diliŋde merem yan diryeŋ.

¹³ Goyenpoga al kura al hoyan buniŋeŋ ma yirde hiyeŋ gobe kame Al Kuruŋ diliŋ mar huwarkeb yeŋ wor buniŋeŋ ma iryen. Munan̄ al kura al hoyan buniŋeŋ yirde hiyeŋ gobe Al Kuruŋ wor buniŋeŋ iryen geb, merem yan yird yird nalu funanje yeŋ diliŋ mar huward huward niŋ kafura ma hiyyeŋ.

Matamiŋbe igin moŋ kenem Yesu niŋ dufaymiŋ

tareŋ irtiŋ gobe miŋ miŋmoŋ hiyyeŋ

14 Be, kadne yago, al kurabe yiŋgeŋ ge yeŋbe, “Nebe Yesu niŋ dufayne sanŋiŋ irde hime,” yeŋ hiyen gega, mataminbe hoyan po kuŋ hiyenbe mere gwaha tiyyeŋ gore epte ma igiŋ iryen. Niŋgeb al gore, “Yesu niŋ dufayne tareŋ irde hime,” yeŋ hi goke Al Kuruŋ beleŋ mata buluŋde mat epte ma tumulgaŋ tiyyeŋ.

15 Be, kadtin kura bere daw ma al diriŋ daw gobe uliŋ umŋa igiŋ mat teŋ biŋge go kura netek miŋmoŋ wor po hiyen.

16 Goyenbe deŋ beleŋ keneŋbe, “Al Kuruŋ beleŋ doyaŋ girde hi geb igiŋ kwayin. Menje girkeb meŋe diba kura hor irayin. Biŋge nene ep hawayin,” innayin. Goyenpoga det goke amu wor po heŋ hi goyen kura muŋ ma faraŋ urdeb mere uliŋ po gwahade innayinbe meretiŋ gobe miŋ miŋmoŋ hiyyeŋ.

17 Niŋgeb gwahade goyen po, “Yesu niŋ dufayniniŋ tareŋ irde hite,” yeŋ haŋ gega, matatinbe hoyan po kuŋ hi kenem, “Yesu niŋ dufayniniŋ sanŋiŋ irde hite,” yeŋ haŋ gobe duldul yeŋ haŋ.

18 Goyenbe al kura beleŋ merene fudinde yeŋ ma nurdeb, “Yesu niŋ dufay tareŋ ird irdya gote mata teŋ teŋyabe hoyan hoyan geb,” yeŋ hanjen. Gega meremiŋ gobe fudinde moŋ. Meremiŋ gokeb ne beleŋ wol henbe, “Gebe Yesu niŋ dufayge tareŋ iraŋ gega, mata igiŋ ma teŋ hayinbe daha mat dufayge sanŋiŋ iraŋ goyen fudinde yeŋ nurtek? Epte moŋ. Munan nebe mata igiŋ teŋ himekeb matane goreb dufayne Yesu niŋ tareŋ irde himyen gobe fudinde yeŋ gikala giryen,”

ineŋ.

19 Gebe Al Kuruŋbe uŋkureŋ po hi yeŋ nurde ha. Gobe igiŋ. Goyenbe uŋgura wor gwahade po yeŋ nurdeb yeŋ ge kafura heŋ barbar yeŋ haŋ. Niŋgeb Al Kuruŋbe uŋkureŋ po hi yeŋ nurde ha gega, mata igiŋ ma teŋ hayin gobe miŋ miŋmonj.

20 Deŋbe da kukuwa wor po? “Yesu niŋ dufayniniŋ tareŋ irde hite,” yeŋ haŋ gega, matatinjbe igiŋ moŋ kenem, meretiŋ gobe miŋ miŋmonj goyen daha mat dikala dirmek gab keŋkelə bebak tinayinj?

21 Be, asininiŋ Abrahambe Al Kuruŋyen mere po nurdeb urmiŋ Aisak goyen Al Kuruŋ galak ire yeŋ tukun hora beleŋ po alta irdeb go hende kerde kumga teŋ Al Kuruŋ dolonj ireŋ tiyyinj. Irkeb Al Kuruŋ beleŋ go keneŋbe al huwak inyinj.

22 Abraham mata tiyyinj goreb keŋkelə dikala dirde hi. Dufayya matayabe hoyan hoyan moŋ, tunjande wor po. Yeŋbe Al Kuruŋ niŋ dufaymiŋ sanjiŋ iryiŋ geb, meremiŋ po gama irde mata tiyyinj gogo. Niŋgeb matamiŋ goreb dufaymiŋbe fudinde wor po ep hitiŋ goyen kawan iryiŋ.

23 Irdeb matamiŋ goreb Al Kuruŋyen asaŋde, “Abrahambe Al Kuruŋ niŋ dufaymiŋ tareŋ irkeb Al Kuruŋ beleŋ al huwak kinyinj,” yitiŋ gote miŋ goyen kawan forok iryiŋ. Abrahambe gwaha tiyyinj geb, Al Kuruŋ beleŋ kadne yeŋ nud unen hinhin.

24 Niŋgeb Al Kuruŋ diliŋde huwak heŋ heŋ beleŋ gobe yeŋ ge dufay tareŋ ird ird po moŋ. Matatinjde manaj meremiŋ gama irnayinjbe yeŋ beleŋ al huwak yeŋ dinyenj.

25 Gwahade goyen po, belen niŋ leplep bere denembe Rahap goyen Yeriko taunde hinhin wor Al Kurun diliŋde mata igiŋ tikeb Al Kurun beleŋ bere huwak inyin. Bere gobe Israel al irawa kura Yosuwa beleŋ, “Yeriko taunde balmiŋ kuŋ naŋa tulyan kuŋbe waj momon niryi,” yinke kukeb gor niŋ mar beleŋ gasa yirnak yeŋ bere gore yamiŋde yukuŋbe balmiŋde beleŋ hoyan mat yad yerke mulgaŋ heŋ kwaryum.

26 Niŋgeb al kamtiŋ hakwambe toneŋ miŋmon gwahade goyen po, al kura beleŋ, “Al Kurun niŋ dufayninin sanŋiŋ irde hite,” yeŋ hinayin gega, matamiŋ hoyan kukeb, meremiŋ gobe miŋ miŋmon hiyyen.

3

Dufay heŋ ga mere teŋ hinayin

1 Be, kadne yago, kame neŋ tumŋaŋ Al Kurun diliŋ mar huwartekyabe neŋ saba tagal tagal marbe al mali hoyan yara moŋ, mere kurunde wor po kutek gobe nurde haŋ gogo. Niŋgeb deŋ budam al saba yird yird mar ma henayin. Kura beleŋ po saba mar henayin.

2 Neŋ albe mata kurayen kurayende buluŋ teŋ hityen geb gogo gwaha dineŋ hime. Al kura mere soŋ ma heŋ hiyen al gobe Al Kurun diliŋde buluŋmiŋ miŋmon hiyyen. Irde yingen keŋkela dufay heŋ gab mata teŋ hiyen geb soŋ ma heŋ hiyen.

3 Be, hos go dufayninin po gama irde kuwoŋ yeŋbe mohoŋ bana ain parwek yerde goyenter

kanj feñ teñ gor yanarde yuluñ titekeb hos goyen iginj dufayniniñ po gama irde hanÿan.

⁴ Be, hakwa wor gwahade po. Hakwa kuruñ wor po goyen meñe tareñ huwarde tuktawanj irde hiyen. Goyenbe hakwa go teñ kuñ hiyen al gore gonj kura kwe yeñ nurdeb hakwa tigiri teñ teñ det dirñej muñ hakwa kimyanj beleñ hi goyen tigiri tikeb hakwa kuruñ goyen al gote dufay po gama irde kuyenj.

⁵ Gwahade goyen po, det dirñej muñ al mohonj bana gore mat mere forok yeñ hanj goreb alyen heñ heñminj kuruñ goyen kurabe iginj irde, kurabe buluñ irde teñ hanÿen. Be, kadilia kuruñ hiyyeñde kak boñeñ kura busare katyeñbe daha tiyyenj? Busa kuruñ gobe heñ wor yeñ kuyenj geb.

⁶ Niñgeb mohoñniniñj wor kak boñeñ dirñej muñ go gwahade goyen po, neñ al kuruñ gayen buluñ dirde hiyen. Mohoñniniñbe mata buluñ gasuñ geb, gor matbe neñ kuruñ gayen buluñ heñ hityen. Mata buluñ mohoñniniñde forok yeñ hanÿen kuruñ gobe kak beleñ det kumga teñ pasi hiyyeñ gwahade goyen po heñ heñniniñ kuruñ gayen buluñ wor po dirde hiyen. Irde funaÑbe mata buluñ gote muruñgem teñbe kak alare heñ humga kunayinj.

⁷ Megen niñ, hende niñ, irde makañ bana niñ dapñña kurayen kurayenya nuya kuruñ goyen al beleñ iginj yade paka yirke yase heñ yewek yagot mere nurnayinj.

⁸ Goyenbe mohoñniniñbe al kura beleñ epte ma mala tiyyenj. Dapñña duwi yara meteñej wor po. Niñgeb hugiñej ugala titiñde po heñ mere buluñ

teñ hiyen. Irde det buluñ al beleñ nene kamtek go gwahade goyen po, al buluñ yirde hiyen.

⁹ Neñbe mohonñiniñ gore Adoniniñ Doyañ Al Kuruñ turuñ irde hityen. Irdeb gore po al hoyanç Al Kuruñ beleñ yiñgeñ yara yiryiñ goyen karan yurde teñ hityen.

¹⁰ Mohonñiniñ uñkureñ bana gor mat po Al Kuruñ turuñ irdeb bana gore po al karan yurde teñ hityen. Niñgeb, kadne yago, mata gwahade gobe iginj moñ geb tubul po tinayıñ.

¹¹ Feya makanyabe iginj fe diliñ uñkureñde mat po marde wañ hiriryeñ? Epte moñ.

¹² Irde iginj fik he hende olip he iginenç forok yenayıñ? Irde wain iginenç gob fik he hende forok yenayıñ? Epte moñ. Gwahade goyen po, makany wañ ala heñ hiyende gorbe epte ma fe yase forok yiyyen.

Al Kuruñ diliñde dufay wukkek

¹³ Be, dufay wukkek minyan albe ne nurhem nurhem mata gob hubu. Niñgeb deñ kura beleñ, “Dufay wukkekne miñyan geb, Al Kuruñyen dufay keñkela bebak teñ hime,” yiyyen al gobe ne nurhem nurhem mata go tubul teñ mata iginj teñ hinayıñ. Irkeb keneñbe meremiñ fudinde yeñ nurtek.

¹⁴ Munanç kuratiñ kura kadom iginj mat hike yeneñ daniñ neñ gwahade moñ yeñ nurturd mataya kudiñ mataya miñyan al gobe, “Nebe dufay wukkeknem yanç,” yeñ parpar teñ mere fudinde pel irde usi ma po teñ hiyen.

15 Dufay wukkek deñ beleñ yen hanj gobe Al Kurunj hitte mat ma wanj hi. Megen niñ po, Holi Spirityen dufay moñ, Uñgurayen.

16 Gwahade geb deñ beleñ kudinj mataya ditinj iginj mat hiké yenen daninj neñ gwahade moñ yen hurd hurd mataya teñ hinayinjbe kadom bearar gird teñ mata forok yirde hinayinj. Irde mata bulunj kurayen kurayen forok yirde hinayinj.

17 Goyenbe dufay wukkek Al Kurunj hitte mat watinj gobe dufay bulunj miñmoñ wukkeñ wor po hiyyenj. Irkeb dufay go miñyañ marbe biñ kamke al hoyanya iginj hinayinj. Irde biñ yurumnej hinayinj. Irde balmij hen al hoyanje mere nurde hinayinj. Irde albe bunijeñ yirde hinayinj. Irde mata iginj kurayen kurayen teñ hinayinj. Irde al kura po iginj iginj yirde kurabe bulunj bulunj ma yirde hinayinj. Mel gobe biñde mat fudinde wor po Yesu gama irde hinayinj.

18 Niñgeb biñ kamke al hoyanya iginj hen hen mata forok irde hinayinj marbe mata go tareñ po irkeb al hoyanj wor yenerjbe Al Kurunj diliñde mata huwak teñ hinayinj.

4

Megen niñ mata gama irde hanj marbe Al Kurunj asogo irde hanj

1 Be, da beleñ dirkeb dindikeñ ulinj kadom gineñ teñ arde teñ hanj? Mata gobe megen niñ detya mataya niñ bitinj huwarkeb gore po dufay iginjya arde har goreb mata gogo forok yen hi.

2 Niñgeb det kura goniniñ yan hetewoñ yen nurde hanj gega, go ma yadeb al det go miñyañ al

goyen detminj goke po teñ tuwagiñ bearar yirde al bida yirde hanjen. Goyenpoga det go ma po yade hanjen. Irdeb kadom mohonje teñ arde hanjen. Det goyen go ma yade hanjen gote miñbe Al Kurunj gusuñan ma irde hanjen geb gogo.

³ Kurabe gusuñan irde hanjen gega, det go yade dindikeñ ge amañ hetek dufay kerde gusuñan irde hanjen. Niñgeb dufaytiñ buluñ goyen Al Kurunj beleñ yenerbe gogo ma duneñ hiyen.

⁴ Denþe Al Kurunj gama irde hite yeñ hanj gega pel irde megen niñ dufay po gama irde hanj. Gobe al beremyan gore bere hoyanya duwan heñ hanj go gwahade goyen. Niñgeb mata gobe Al Kurunj niñ buluñ nurd nurd mata yeñ ma nurde hanj? Megen niñ dufay niñ amanenurde go po gama irde hinayinj mar gobe Al Kurunyen asogo henayinj.

⁵ Munanj Al Kurunyen asanje, “Holi Spirit Al Kurunj beleñ neñ bana kiryinj gore, ‘Ne niñ po nurde hinayinj. Munañ harhoktiñ nunnayinjbe iginj ma nurenj,’ yirinj,” gwahade yitinj hi gobe miñ miñmoñ yeñ nurde hanj?

⁶ Denþe gwaha teñ hanj gega, Al Kurunj beleñ buniñen dirde iginj iginj dird dird gobe mata buluntiñ gote fohek. Niñgeb goke asañmiñde gahade katiñ hi:

“Al kura yinjeneñ neñ harhet harhet teñ hanj marbe
Al Kurunj beleñ asogo yirde hi.

Munañ al kura yinjeneñ neñbe epte moñ yeñ nurde
hanj marbe Al Kurunj beleñ buniñen yirde
iginj iginj yirde hi,” yitinj. *Mata Iginj 3:34*

7 Niŋgeb dindiken turuŋ ma irde Al Kuruŋ yufukde po hinayinj. Irde Satan asogo irde hinayinj. Irkeb Üŋgura go dubul teŋ busaharyen.

8 Al Kurunya awalik heŋbe yeŋ bindere kuhnayinj. Irkeb yeŋ wor deŋ bindere wayyenj. Niŋgeb deŋ mata buluŋ marbe mata buluŋtiŋ goyen yubul po teŋ hinayinj. Irde deŋ Al Kuruŋyen dufayya megen niŋ dufayya gabu yirde haŋ marbe megen niŋ gobe tubul po teŋ Al Kuruŋyen dufay po gama irde diliŋde wukken hinayinj.

9 Irde mata buluŋtiŋ goke kandukjen nurde buniŋen nurdeb eseŋ hinayinj. Deŋbe aman heŋ hinmaŋ teŋ hanjen gega, hanča matbe mata buluŋtiŋ goke buniŋen nurde eseŋ hinayinj.

10 Irde neŋ harhet harhet ma teŋ Al Kuruŋ yufukde po hinayinj. Irke gab yeŋ beleŋ turuŋ diryenj.

Kadom tagal gunej ma tinayinj

11 Be, kadne yago, dindigen kadom mere buluŋ mat girde ma teŋ hinayinj. Al Kuruŋyen sabarebe, “Kadom tagal gunej ma teŋ hinayinj irde kadtinje mata kura goke buluŋ mat ma yineŋ hinayinj,” yitiŋ. Niŋgeb al kura mata gwahade teŋ hinayinj mar gobe Al Kuruŋyen saba goyen buluŋ ineq tagal uneŋ hinayinj. Niŋgeb deŋ beleŋ sabamiŋ go iŋiŋ moŋ innayinjbe epte ma sabamiŋ gama irde hinayinj. Go gama irtiŋenjbe dindiken Al Kuruŋ hihit yeŋ al hoyanđe mata goyen yeneŋ gwaha gwaha tahaŋ yeŋ tagalde yuneŋ hinayinj.

¹² Fudinde, neñ ge teñ saba kuruñ go forok ird dunenbe mataniniñ yenen igin ma buluñ dinen dinen albe Al Kuruñ uñkureñ po hi. Go al gore po gabe neñ gayen dumulgañ tiye yenbe igin gwaha tiyyen. Munañ buluñ dire yenbe igin gwaha diryen. Niñgeb deñbe da al wor po geb gogo, kadtin yagot mata yenen igin ma buluñ yinen hanj?

Dende sañiñbe ep yeñ ma nurnayin

¹³ Be, deñ kurabe, “Hañka ma gise dawbe taun kuruñ hoyanje kuñ dama uñkureñ goñ heñ hora meten teñ hora kuruñ yawartek,” yeñ hanj. Gega den al gwahade gobe ga nurnañ.

¹⁴ Deñbe fay urke deñ hitte mata dahade forok yiyyen gobe ma po nurde hanj. Neñ megen hite mar gayenbe yamuñ yuwalneñde dinamnam go gwahade po, megen gar epte ma ulyanje hitek. Heñ ga ma hubu hetek geb.

¹⁵ Niñgeb gwaha yitinjeñbe, “Doyañ Al Kuruñ beleñ igin nurde hi kenem ma kamde timanje meten gwaha gwaha titek,” yeñ hinayin.

¹⁶ Goyenbe deñbe gwaha ma teñ hanj. Ne harhem harhem teñ dindiken ge turuñ turuñ teñ hanj. Mata gwahade teñ hanj kuruñ gobe Al Kuruñ diliñde buluñ wor po teñ hanj.

¹⁷ Niñgeb keñkela dufay henaj ko. Al kura mata iginbe nurd nurd ga gama ma iryen gobe Al Kuruñ beleñ al gobe mata buluñ teñ hi yeñ kinyen.

5

*Buluŋ mat hora yade al horam yan hitiŋ al gobe
kame kanduk kennayinj*

¹ Be, deŋ al horam yan mar, ga nurnanŋ ko. Kame matatiŋ goke kanduk kurunŋ wor po forok yeke yenen hinayinj geb, goke dindikeŋ ge buniŋen nurde eseŋ epte ma teŋ hinayinj.

² Matatiŋbe gahade: dettiŋya samuŋtiŋyabe yade al buniŋen faraŋ yurtiŋeŋbe dulinŋ po hike bida henayinj. Amiltiŋ manaŋ gwahade po hike sisige beleŋ walnayinj.

³ Gol horaya silwa horaya yade dindikeŋ ge po nurde yatinŋ bana po yerde hike humuyenŋ beleŋ po tum yurde hanjen geb, hora gote meteŋmiŋbe hubu hitiŋyen haŋ. Irkeb kame nalu funaŋdeb hora meteŋ ma yuntiŋ goyen keneŋbe Al Kurunŋ beleŋ merem yan diryenj. Irde kak beleŋ det kumga tikeb mugol nen hi go gwahade goyen kudiŋ matatiŋ goke Al Kurunŋ beleŋ buluŋ wor po diryenj. Deŋ goyen gwaha dirtek nalube binde heŋ hi gega, megen niŋ det yade pipkatoka yirde hanj.

⁴ Ningeb deŋ al horam yan mar, ga nurnanŋ! Yamunŋ usaŋ teŋ teŋ marya wit sak yeke walde walde marya muruŋgem ma yunkeb biŋ misiŋ nurde eseŋ haŋ. Irkeb Doyaŋ Al Kurunŋ tareŋ miňyanŋ gore goyen nurde hiyen geb, kamebe goke buluŋ wor po diryenj.

⁵ Irde dapŋa beleŋ kamde kamde nalumiŋ ma nurde dula ug po teŋ bam yeŋ hanjen go gwahade goyen, deŋ wor Al Kurunŋ beleŋ mudunenj

muduneŋ nalu ma nurde heŋya dindiken ge po nurde dula bidak teŋ samuŋ budam po yade hanj.

6 Deŋbe al kura buluŋ dirde ŋinjiyam ma dirtek mar goyen titmiŋeŋ wor po uliŋde merem yaŋ yirde gasa yirke kamde hanjen gega, kura muŋ asogo ma dirde hanjen.

Kanduk yeneŋ hinayiŋ gega yul ma yeŋ tareŋ po hinayiŋ

7 Niŋgeb, kadne yago, al beleŋ buluŋ gwahade dirde hanj gega, mata buluŋmiŋ goyen yubul teŋ teŋ ge doyan heŋ heŋ niŋ piŋeŋ ma heŋ hinayiŋ. Irke kuŋ kuŋ Doyaŋ Al Kuruŋ wayyen. Deŋbe biŋge hardeb aran aran netek heke niniŋ niniŋ ma teŋbe nalumde ga yeŋ piŋeŋ ma heŋ doyan heŋ hanjen. Kigariŋ niŋ wor gwahade po teŋ hanjen.

8 Ningeb deŋ wor Doyaŋ Al Kuruŋ waŋ waŋ nalu binde heŋ hi geb, kanduk kurayen kurayen yeneŋ hanj goke mukku ma teŋ goya goya sanjŋ po heŋ hinayiŋ.

9 Irde, kadne yago, kanduk kura deŋ bana forok yeke fugugur teŋ dindiken uliŋ kadom mohoŋde ma teŋ hinayiŋ. Gwaha tinayiŋbe al iginja buluŋya pota yird yird Al beleŋ waŋ matatiŋ goke muruŋgem buluŋ dunyen. Yeŋ waŋ waŋ nalu gobe binde wor po heŋ hi. Ningeb gwaha ma teŋ hinayiŋ.

10 Be, Al Kurunyen mere basaŋ marbe kanduk karkuwaŋ karkuwaŋ yeneŋ hinhan gega, goke mukku ma teŋ tareŋ heŋ Doyaŋ Al Kurunyen deŋemde meremiŋ tagalde kuŋ hinhan. Ningeb

deñ wor mel gote mata goyen po gama irde hinayin.

11 Gwaha teñ hitekeb Al Kurun beleñ guram dirde igin igin diryeñ gobe nurde hite. Deñbe Yopyen baran nurde hanjen gogo. Yeñbe kanduk kurun bana hinhin gega, yul ma yeñ tareñ po heñ hinhin. Irkeb kuj kuj funañbe Doyañ Al Kurun beleñ farañ urde sanin irkeb sopte igin wor po hiriñ. Niñgeb Doyañ Al Kurunbe buniñenmin kurun wor po.

12 Be, kadne yago, mere kura momoñ direñ tihim gabe det kuruñ wor po niñgeb, keñkela nurnañ ko. Deñbe mere kura fudinde tihit yeñya ga nañkiñya megenya irde det hoyan kura deñe ma yurnayin. Fudinde yeñbe “Fudinde,” po yeñ hinayin. Munañ moñbe “Moñ” po yeñ hinayin. Gwaha ma tinayinbe Al Kurun beleñ merem yan diryeñ.

Al Kurun gusuñjañ ird ird gote tareñbe kuruñ

13 Be, deñ bana goyen al kura kanduk yeneñ han? Gwahade kenem goke Al Kurun gusuñjañ irnayin. Munañ al kura amaneñ nurde han? Gwahade kenem Al Kurun turuñ ird irdde niñ tikin henayin.

14 Irde kuratiñ kura garbam hiyyen? Gwahade kenem Yesuyen alya bereyat doyañ mar hoy yiryen. Irkeb mel gore wañ al go igin hewoñ yeñ det finiñ ulinde sam irde Doyañ Al Kurun Yesu deñemde al goke igin hiwi yeñ Al Kurun gusuñjañ irnayin.

15 Al kura Al Kurun niñ dufaymin tareñ irde gusuñjañ iryenbe garbam al gobe igin hiyyen.

Irde firtinjde po hiyen goyen huwaryen. Irde al go mata buluñmin beleñ kura irke garbam hitin kenem go wor halde unkeb iginj hiyyen.

¹⁶ Niñgeb kadtinj buluñ kura irde kenem goke kadom pohogay gird teñ hinayinj. Irde kadom faranj gurd gurd niñ Al Kurunj gusuñjan irde hinayinj. Irkeb Al Kurunj beleñ garbamtiñ sope dirde hiyen. Al kura Al Kurunj diliñde huwak henja gusuñjan irde hiyenbe Al Kurunj beleñ gusuñjanminj goyen nurde wasak ma teñ hiyen. Hugiñej wol henj uneñ hiyen geb, gogo dinen hime.

¹⁷ Be, Al Kurunyen mere basaq al Elaiabe al neñ yara po. Goyenpoga Israel nañña bana goñ kigariñ ga kateñ ma yeñ Al Kurunj gusuñjan irde teban irkeb dama karwo irde gagasi 6 gayen kigariñ muñ kura ma katyinj.

¹⁸ Irdeb go kamereb sopte po Elaia beleñ kigariñ niñ gusuñjan irkeb Al Kurunj beleñ wol hekeb kigariñ katyinj. Irke megeñ bida hekeb binje yago harke iginj kawañ haminj.

Mata buluñde hañ mar faranj yurke Al Kurunj hitte mulgañ henayinj

¹⁹ Kadne yago, deñ bana goyen al kura Al Kurunyen mere fudinde sañ henj beleñ hoyanj kukeb kadom kura beleñ kuñ faranj urde sopte Al Kurunj hitte tumulgañ tiyyenj.

²⁰ Mata gwahade goke yitiñ mere goyen bitinj sir ma yiyyenj. Merebe gahade: “Al kura kadom mata buluñ bana hikeya tumulgañ tiyyenj. Irkeb mata buluñ al gobe hugiñej kamtek gega, Al Kurunj beleñ mata buluñminj kurunj goyen halde

unkeb igin hiyyenj. Irkeb kadom faraŋ uryenj al
gobe fudinde wor po faraŋ ura yeŋ kentek,” yitinj
hi. Gog po.

**Al Kurunyen Mere Igin
The New Testament in the Gwahatike Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tok ples Gwahatike long
Nuigini**

copyright © 2000 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gwahatike

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

 You include the above copyright and source information.

 You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

dbba218f-41f3-5f08-b0b6-2a7c919093ab